

Kingdom

ANNE-CÉCILE VAN
DALEM / DAS FRAULEIN
(KOMPANIE)

Een stukgelopen
droom

Johan Thielemans

Gezien op 08 oktober 2021

Is een alternatieve levenswandel mogelijk? De droom botst op de realiteit in 'Kingdom', een indrukwekkende hyperrealistische voorstelling van Anne-Cécile Vandalem bij Théâtre National.

12 OKTOBER 2021

De taiga van Siberië. Een familie heeft er zich teruggetrokken om aan de boze wereld te ontsnappen. De vader noemde zijn bescheiden huis, naast een rivier en de wijde natuuumgeving: zijn Kingdom. Het is een talrijke groep: zonen, dochters, kinderen en honden. Eerst lijkt het de gerealiseerde utopie met een ecologisch ideaal.

Maar dan leren we stap voor stap dat deze familie zijn drama's heeft gekend. Een vrouw heeft zelfs zelfmoord gepleegd. Buiten de tegenslagen binnen de familie, is er een externe bedreiging: naast hun terrein kwam er een tweede familie wonen met een volledig andere levenswijze. Deze familie jaagt en schiet op rondzwervende beren als grootste prooi. Ze organiseren ook jachtpartijen, met jagers die aangevoerd worden door helikopters.

Zo ontstaan er twee kampen die elkaar naar het leven staan. Dat leidt tot een finale catastrofe: er komt een grote partij jagers aan – de bandieten, of de stropers zoals ze genoemd worden. Een grote berenjacht loopt uit op een verwoesting van het landschap. De stropers laten alles in vlammen opgaan, en de familie moet toezien en besluiten dat dit het einde van het Kingdom is.

Zo is het grote thema van Kingdom de ondergang van een droom. Je kan je niet helemaal afscheiden van de wereld, je kan de natuurvriendelijke, alternatieve levenswijze niet bewaren. Ook in een ideale familie slaat het noodlot toe. De voorstelling toont de groeiende mislukking. De ondertoon is die van een diep pessimisme.

Hoe komt de toeschouwer alles te weten? Dankzij een slimme ingreep van de regisseuse Anne-Cécile Vandalem die ook de schrijfster is. Er is een documentairemaker die komt filmen. De verschillende leden van de familie vertellen hun verhaal voor de camera. Tegenover de abstracte manier om camera's te gebruiken bij de collega's, heeft Vandalem voor een realistische invulling gekozen: men komt de familie filmen. Ze verwijst daarmee ook naar haar inspiratiebron: een echte documentaire van Clément Cogitore.

In de vertelling is er nog een andere radicale keuze. Alles draait rond het conflict met de burens – maar die tweede groep zien we nooit. Wat we erover horen, komt van bij de familie die angst heeft, zich bedreigd voelt. Nochtans is het de vraag of ze betrouwbare informanten zijn. Zo is er een kleindochter die het eigen terrein verlaat en bij de burens verliefd wordt op een jongen. Ze droomt zelfs van trouwen. Dan is die andere familie misschien niet zo monsterlijk als ze in de Kingdom denken.

De toeschouwer hoort verhalen maar heeft het raden naar een objectieve waarheid. Dat blijkt het sterkst bij een vergiftiging. Vandalem heeft de familie drie honden gegeven. Op zeker ogenblik zien we in het donker een figuur zich over een hond buigen en achteraf blijkt hij vergiftigd. De gestalte is voor het publiek een soort schaduw. De familie verdenkt onmiddellijk een kwade streek van de burens. Nochtans kan je daaraan twijfelen. De hond heeft niet geblaft, dus ging het hier om een bekende. Dat raadsel wordt niet opgelost. Wie de moord

pleegde blijft een open vraag voor het publiek, maar niet voor de familie . Voor haar staat het vast dat de schuldige aan de andere kant van de afsluiting gezocht moet worden.

De dood van de hond leidt tot een grote ceremonie: zijn lijk zal in de rivier wegdrijven, terwijl de hele familie deelneemt aan een verrassend begrafenisritueel: er komen heel veel kaarsen aan te pas. De vader draagt een kostuum dat hem in een heel andere cultuur plaatst : hij slaat niet alleen een rituele mantel on, maar draagt ook een koningskroon gemaakt van pluimen. Het deed me denken aan een Zuid-Amerikaans ceremonieel. Een duidelijk antwoord over het ontstaan krijg ik als toeschouwer niet. Het ritueel zorgt wel voor één van de mooiste taferelen van de avond.

Anne-Cécile Vandalem heeft een grote greep op het ritme van de voorstelling. Aanvankelijk ontvouwt het verhaal zich door de voorstelling van de personages. Daarna volgen momenten waar er niets gebeurt. We kijken rustig naar het landschap, naar dagelijkse besognes en naar echte arbeid zoals houtkappen. Als de dreiging langzaam tastbaar wordt, creëert Vandalem een aparte sfeer als ze Zoé Kovacs Russische melancholische liederen laat zingen. Vincent Cahay en Pierre Kissling begeleiden de voorstelling met trommelmuziek, die culmineert in een verpletterende drumsolo als de helikopter overvliegt.

Deze geschiedenis speelt zich in een hyperrealistisch décor. We zien een rivier, een woning omringd door echte bomen die een bos suggereren. Dat geheel schitterend ontworpen door de Ruimtevaarders, de scenografen uit Antwerpen. Het realisme van de scene vraagt om een even realistisch acteren. Vandalem verkrijgt dat niet alleen van Philippe Grand'Henry als de vader, of Laurent Caron als de zoon. De volwassenen worden omringd door vijf kinderen, die zich door de ruimte bewegen alsof ze altijd in de taiga gewoond hebben. Dat is dus een schitterende acteursregie. Daarbij is er ook een subtiele regie van de honden – die soms alleen over de scene lopen en zich soms als leden van de familie gedragen. Ze dragen bij tot een overrompelende, haast filmisch aandoende realiteitsillusie.

Blijft de vraag over of een andere wereld, een andere manier van leven denkbaar is. Hebben we een antwoord op de bedreigingen die onze maatschappij ontregelen. Voor Anne-Cécile Vandalem volgt daar alleen een treurig neen op. De voorstelling is een indringende oefening in pessimisme, maar wel met intrigerende acties en een sterke regie.